

# Porozumieť krížu

Piatky pôstneho obdobia sú v našich farnostiach a katolíckych rodinách dňami pokánia, a podľa výzvy biskupov Slovenska v tomto neľahkom čase aj dňami prísneho dobrovoľného pôstu. Sú to aj dni rozjímania o Kristovom utrpení na krížovej ceste. Je to cesta „načrtnutá Duchom Svätým, božským ohňom, ktorý plápolal v Kristovej hrudi a pobádal ho smerom ku Kalvárii“, ako o nej hovorí Direktórium o ľudovej zbožnosti a liturgii, (133). Vyberáme sa na túto „priamu cestu“ vedení tým istým Duchom, ktorý nám dáva pochopiť a rozpoznať, čo Ježiš poodhalil sv. Faustíne, že: „Jedna hodina rozjímania nad mojím bolestným umučením má väčšiu zásluhu než celý rok bičovania sa až do krvi. Rozjímanie nad mojimi bolestnými ranami je pre teba veľmi užitočné a mne spôsobuje veľkú radosť“ (Denníček, 369).

Aj ja sa tento piatok, milovaní bratia a sestry, v duchovnom spojení s Vami všetkými, vyberiem sa na pobožnosť krížovej cesty, v nádeji, že trpiaci Ježiš dokáže svoju vernosť a že cez „zrieknutie sa vlastnej vôle“ budeme mať všetci účasť na prisľúbenom božskom úžitku, ktorý všetci tak vrúcne očakávame.

Osobitným spôsobom sa chcem pristaviť pri štvrtom zastavení, kde sa stretáva Ježišov a Máriin pohľad. Pred istým časom som túto scénu meditoval cez skúsenosť jednej väznenej kresťanky a matky v rumunskom žalári za čias komunistického prenasledovania Sabiny Wurmbrandovej. Po dlhých mesiacoch väznenia a neľudských prác, dostali väzni povolenie prijať návštevu z domu. Sabina túžila vidieť svojho syna Mihaia, čo sa aj stalo. O tejto chvíli píše: „Zaviedli nás do baraku v blízkosti vchodu do tábora. Zo sľubovaného celého dňa s rodinou nebolo nič. Stáli sme oproti sebe štvrtú hodinu v jednej miestnosti na vzdialenosť desať metrov a dozorcovia sledovali každé naše slovo. Ale uvidela som svojho syna a zabudla som na to, že som vo väzení, ako vypadám, kde som a objímala som ho svojimi pohľadmi. Aký bol vychudnutý a vážny! Uprene sme na seba hľadeli a pätnásť minút ubehlo šmahom ruky. Naše dojatie zmazalo čas. Hovorili sme len veľmi málo. Spomínam si, že som mu na tu vzdialenosť, ktorá nás delila, zavolala: ‚Mihai, ver celým srdcom v Pána Ježiša!‘ Lepšiu radu by som mu mohla len sotva dať. Zo svojej väzenskej skúsenosti, ktorá zahŕňala mladých i starých ľudí som vedela, že jediným, kto nás môže naplniť nádejou, ktorá svieti i v tej najhlbšej temnote, je Kristus... Hrubý úder na rameno a dozorcovia ma odvádzali von“ (S. Wurmbrandová, Láska vytrvá).

Táto múdra matka na svojej vlastnej situácii pochopila, čo hovorí prorok

Ozeáš, že nejestvuje nijaká ľudská mocnosť, ani technologický vynález, cez ktorý by prišla záchrana: „Asýrsko nás nezachráni; už nebudeme jazdiť na koňoch a nebudeme hovoriť: ‚Naši bohovia´ dielam svojich rúk ...“ (Oz 14,4). V jej slovách synovi jasne zaznieva Božia výzva zachytená Ozeášom (podľa mena prorokom ohlasujúcim vykúpenie Hóšéa = Jahve vyslobodil, spasil) a tá znie: „Ty sa však vráť k svojmu Bohu, zachovaj lásku a spravodlivosť a ustavične vo svojho Boha dôveruj“ (Oz 12 7). A Ježiš, ktorý prišiel naplniť Zákon a Prorokov (porov. Mt 5, 17) tejto výzve dáva aj jedinečný obsah, ktorým je láska k Bohu a k iným, dokonca aj k nepriateľom. Prejavom návratu k Bohu a gestom nanovo rozkvitnutej lásky môže byť už naša dnešná kontemplácia jeho utrpenia, či akákoľvek iná modlitba vychádzajúca zo srdca.

Ak sme sa pristavili pri múdrej žene, ktorá pripomína svojmu synovi žijúcemu v prostredí masívnej ateizácie, aby celým srdcom uveril v Ježiša, tak v jej konaní je možné vidieť obraz Panny Márie, ktorá nás na našej dnešnej krížovej ceste podobne hľadá. Táto Božia a naša matka v núdzi na svadbe v Káne hovorí: „Nemajú vína... Urobte všetko, čo vám povie“ (Jn 2, 3;5). Ona robí všetko preto, aby sme nanovo uverili v jeho Syna (porov. Jn 2, 11). Tak nás to učí Matka Cirkev: „Preblahoslavená Panna mimoriadnym spôsobom spolupracovala na Spasiteľovom diele obnovy nadprirodzeného života duší a preto je našou Matkou v poriadku milosti... Mária, úzko spätá s dejinami spásy privádza veriacich k svojmu Synovi a k jeho obete, ako aj k láske k Otcovi“ (LG 61, 65). Táto nebeská Matka spolu s Božími anjelmi a svätými, volá z mnohých miest: „pokánie, pokánie, pokánie.“.

Dnes, keď sme viac doma a máme dostatok času na hlbšie premýšľanie, počúvajte aj v duchu slov proroka Ozeáša: „Kto je múdry, nech to pochopí, kto je rozumný, nech to rozpozna! Lebo priame sú cesty Pánove a spravodliví po nich kráčajú; no vzbúrenci na nich klesnú“ (Oz 14,18).

Áno, pochopiť teológiu lásky – Boha, ktorý ide inými cestami ako to platí vo svete, aby zachránil človeka môže byť aj dnes, ba dnes viac ako inokedy – nezrozumiteľné. Pôstne obdobie, v ktorom sa nachádzame, nás pozýva mnohorakým spôsobom otvárať sa pre túto hodnotu.

Nepochybne v situácii pandémie, v akej sa nachádzajú mnohé krajiny Európy aj Slovensko si vážime všetky prirodzené opatrenia chrániace naše obyvateľstvo, aby sa mohlo zamedziť šíreniu nákazlivej choroby. Usilujme sa, aj ako veriaci, o osobné bezpečie i bezpečie iných. Nemôžeme však obísť skutočnosť, že okrem prirodzených prostriedkov pomoci, potrebujeme aj náležitú duchovnú podporu.

Ako nemožno od lekára žiadať, aby sa nepostaral o chorého pacienta, tak nemožno zanedbať starostlivosť o naše duchovne dobro.

Zaiste sa nechceme podceňovať vážnosť situácie a hygienické opatrenia, ale chcem len pripomenúť, že okrem potrieb tela a prirodzeného života, je tu predovšetkým aj neodmysliteľná potreba a starosť o spásu duší. Obetavo sa, preto starajme o naše duše i o spásu iných, najmä o tie, ktoré sú nám zverené, ako otcovia a mamy, ale predovšetkým kňazi! Láska k nim vie byť, aj v tomto smere, vynaliezavá...

Spomeňme si, keď našich predkov postihli katastrofy, mor, hlad, či vojny, boli schopní padnúť na kolená a prosiť Boha o pomoc. Na poďakovanie stavali morové stĺpy a Božie muky, ktoré dodnes pripomínajú ich slzy šťastia za ukončenie trápenia. To neznamená, že boli hlúpejší ako my. Dnes toho už mnohí, žiaľ, z rôznych dôvodov, nie sme toho schopní. Srdcia mnohých nás príliš otupeli. Vo vedomí toho, že sa nám nič zlé nemôže stať a nad všetkým máme moc, a ani Boha k životu veľmi nepotrebujeme, sme stratili elementárny zmysel pre kajúcnosť a rešpekt pred vecami, ktoré nás prevyšujú hoci sme sa presvedčili, že vieme o niečom, o čom nič nevieme, parafrázujúc slová prof. V. Krčméryho. Ale pre lepšiu budúcnosť našich detí a našich vnúčat sa nám dnes patrí pokľaknúť, viac ako inokedy. Patrí sa nám byť kajúcimi, ľutujúcimi a prosiacimi, čo vôbec nie je ponížujúce ani pre človeka tretieho tisícročia.

Aj takto sa každý z nás môže priblížiť sa k Ježišovmu krížu a byť mu podobný. Oslovuje, nás, aby sme sa naučili hľadiť dovnútra a nahor, aby sa Boh dotýkal našej duše a mohol k nej hovoriť. Lebo: „V nikom inom niet spásy, lebo niet pod nebom iného mena, daného ľuďom, v ktorom by sme mali byť spasení“ (Sk 3, 12).

Naša viera sa nemôže teda zakladať len na ľudskej múdrosti, ale na sile Boha. Boha, ktorý sa stal chudobným, aby sme sami stali bohatými (porov. Flp 2, 6n). To je veľkonočná viera, ktorá sa nielen vyznáva ústami, ale z nej sa žije a robí nás kresťanmi. Takto vierou spoznáваме tajomstvo Božie, ako sa zjavilo vo svojom vtelení: tým že nosíme Božieho človeka vo svojej vlastnej prirodzenosti – Človeka a Boha, ktorý zomrel za ľudí a vstal z mŕtvych.

Drahí bratia a sestry, chceme prosiť spoločne, aj dnes a tieto dni, o milosť, živej viery aby sme mali ochotu, odvahu aj pripravenosť ísť touto cestou. Zároveň aj o to, aby náš život prenikla plnosť nádeje, že by sme neodmietali cestu kríža, ale aby sme v sile viery videli, že Boh je s nami, neopúšťa nás, a vedie nás ku konečnému víťazstvu.

Mons. Viliam Judák, nitriansky biskup